

FILOZOFSKI FAKULTET SVEUČILIŠTA U ZAGREBU
ODSJEK ZA INFORMACIJSKE I KOMUNIKACIJSKE
ZNANOSTI

AK. GOD. 2017./2018.

SARA BRAŠNOVIĆ
INOVATIVNE USLUGE EUROPSKIH KNJIŽNICA
ZAVRŠNI RAD

MENTOR: dr.sc. Ivana Hebrang Grgić, doc.

Zagreb, 2018. godina

Sadržaj

1. Knjižnice u 21. stoljeću	5
2. Primjeri europskih knjižnica	7
2.1. Metodologija i uzorak	7
2.2. Poljska	10
2.2.1 Uvod	10
2.2.2 Slobodan pristup	10
2.2.3 NUKAT	12
2.2.4 E-knjižnica	13
2.2.5 BUW bez granica	13
2.3. Bjelorusija	15
2.3.1 Uvod	15
2.3.2 Klasifikacija građe	16
2.3.3 Knjižnica u 21. stoljeću	17
2.3.4 Novo ruho	18
2.4. Nizozemska	20
2.4.1 Uvod	20
2.4.2 Misija i primjena	20
2.4.3 Projekti	22
2.4.4 Knjižnični centar za učenje	23
2.4.5 Građevina budućnosti	24
2.5. Njemačka	26
2.5.1 Uvod	26
2.5.2 Srž i misija	26
2.5.3 Usluge	27
2.5.4 Fokus na djecu i mlade	28
2.5.5 Cjeloživotno učenje	28
2.5.6 Projekti	29
2.7. Švedska	31
2.7.1 Uvod	31
2.7.2 Sustav modernih knjižnica	31
2.7.3 Ponuda gradske knjižnice Halmstad	33
2.7.4 Djeca u centru	33
2.7.5 Moderni dizajn	34
2.8. Francuska	36

2.8.1 Uvod.....	36
2.8.2 Projekt novog doba.....	36
2.8.3 <i>Treći prostor</i>	38
2.8.4 Knjižnica i korisnici 21. stoljeća	38
ZAKLJUČAK	41
BIBLIOGRAFIJA	42

UVOD

Uloge i zadatke knjižnice jednostavno je razumjeti. Bilo da se radi o modernoj narodnoj knjižnici ili specijaliziranoj sveučilišnoj instituciji, procesi prikupljanja, čuvanja i omogućavanja korištenja građe nadilaze vrijeme i prostor. Ljudska potreba za znanjem i informacijama dovela je do rapidne promjene u pristupu i diseminaciji građe, čime se posljedično počeo mijenjati i pristup knjižnica. Informacijsko doba, razvoj Interneta i društvene, kulturne i ine promjene nužni su čimbenici reorganizacije takvih institucija. No, korisnik i dalje ostaje jedan od najvažnijih elemenata knjižnica- ta on je i njen tvorac i njen potrošač! Šest izabranih europskih knjižnica predstavljaju široku lepezu različito usmjerenih institucija- od gradskih knjižnica, preko sveučilišnih pa sve do modernih koncepata medijateka. Svaka od njih pažljivo je i promišljeno osmišljen organizam; prateći trendove 21. stoljeća prilagodile su se potrebama i potražnjama novog doba implementacijom digitalnih i multimedijских usluga, koje pomažu korisnicima različitih profila i zahtjeva, adekvatno čuvaju građu te omogućavaju kvalitetniji rad osoblju knjižnice. Modeli iz Poljske, Bjelorusije, Nizozemske, Njemačke, Švedske i Francuske predstavljaju kvalitetne i napredne primjere knjižnica 21. stoljeća. Knjižnica Sveučilišta u Varšavi i knjižnica tehničkog fakulteta u Delftu obrađene su radi naprednih istraživačkih metoda, razvojnih modela i načina nabavljanja građe; gradska knjižnica Stuttgart, nacionalna knjižnica Bjelorusije i gradska knjižnica Halmstad simboliziraju moderna mjesta dostupna svima, koja u fokus stavljaju korisnika i njegove potrebe, te pomoću digitalne tehnologije i promicanja učenja i eksperimentiranja nude bogat program građe i događaja; dok je medijateka Le Puzzle primjer novog koncepta knjižnice kao *trećeg prostora*, u kojem korisnici sami stvaraju sadržaj i iniciraju događaje, sve u multifunkcionalnom, fluidnom prostoru.

1. Knjižnice u 21. stoljeću

U današnjem svijetu bogatom informacijama, digitalnim tehnologijama i novim i poboljšanim medijima, uloga knjižnice nije se nužno promijenila, koliko se prilagodila potrebama novih vrsta korisnika i novih vrsta zahtjeva. Tiskana građa samo je jedan od načina pronalaska željenih informacija, njena tradicionalna nabava (principom izbora knjižničara i kupovine od izdavača) dobila je digitalnu dimenziju, a pristup je moguć putem stvorenih virtualnih platformi i elektroničkih komunikacijskih uređaja i usluga. Knjižnica kao fizičko mjesto već je dugo više od samo knjiga. Ona je mjesto koje uključuje brojne oblike i forme informacija, mjesto koje odgovara na i ispunjava zahtjeve korisnika i zajednice, mjesto organizirane edukacije, zabave i napretka. U ovom radu prikazat će se primjeri raznovrsnih europskih knjižnica.

Nacionalne knjižnice po svojoj su definiciji zadužene za prikupljanje i čuvanje sve građe koja se odnosi na određenu zemlju, bilo da je ona objavljena u toj zemlji, nekoj drugoj ili da su autori pripadnici te zemlje ili naroda. Njihova djelatnost uključuje prikupljanje vrijednih svjetskih i znanstvenih djela, pa one često predstavljaju i najznačajnije institucije svake zemlje. Nacionalne knjižnice u svom radu imaju višestruke uloge. Osim vitalne uloge u znanstveno – istraživačkom i razvojnom radu te promicanju i održavanju nacionalnog knjižničarstva, one prikupljaju i organiziraju zbirke nacionalne knjižnične građe i usklađuju ih sa svjetskom literaturom iste vrste, rade kataloge, predstavljaju nacionalno bibliografsko središte i izrađuju niz baza podataka. Uz to, institucija štiti građu, potiče i provodi preventivnu zaštitu i konzervira potrebno. Mnoge nacionalne knjižnice imaju obavezu izrađivati nacionalnu bibliografiju zemlje i mjesta su gdje je fond konstantno zaštićen, obrađen i dostupan. Kao često matične službe određene zemlje, temeljna im je zadaća stručno nadziranje i organiziranje i razvijanje mreže različitih knjižnica u toj državi. Knjižnica kao što je nacionalna promiče i podržava stručni rad, na temeljima suvremene knjižnične teorije i prakse.¹

---

¹National Library Section. 2018. URL: <https://www.ifla.org/national-libraries> (17.09.2018.)

Namjena sveučilišnih i visokoškolskih knjižnica jesu znanstvena i stručna istraživanja članova akademske zajednice kao i pomoć i podrška visokoškolskoj nastavi. Ovakve institucije svojim službama i uslugama, prvenstveno namijenjenim studentima, nastavnicima i stručnjacima sveučilišta, ali i drugim članovima koji se bave znanstvenim i stručnim radom, nude organizirane obrazovne i znanstvene sustave, objektivne stručne kriterije i mjerila te doprinose razvoju znanosti i unapređenju odgojno – obrazovnog i znanstveno – istraživačkog rada sveučilišta. Matična funkcija uključuje i izradu dugoročnih i kratkoročnih planova razvoja i programa. Organizirane su kao središnje knjižnične jedinice koje u suradnji s odsjecima, odjelima, institutima ili zavodima matičnog fakulteta organiziraju dostupnu građu, uspostavljaju repozitorije i nude pristup bazama podataka i znanstvenim i stručnim časopisima.²

Javne ustanove kao što su narodne knjižnice, čije su zbirke, građa i usluge namijenjene svima, posebno su značajne u ovom radu radi vizionarskih i naprednih praksi i usluga koje promiču pismenost i čitanje kod djece i mladih, omogućuju cjeloživotno učenje i usavršavanje te razvijaju usluge koje pomažu najosjetljivijim kategorijama korisnika. Knjižnična djelatnost očituje se u podržavanju obrazovanja omogućavajući pristup znanju te davanje podrške svim oblicima učenja. Osim što prikuplja, organizira i koristi informacije, knjižnica omogućava pristup istima, čime se pomaže prilikom oblikovanja kulturnog identiteta zajednice. Važan je pristup prema korisnicima, sa zadaćama identificiranja potencijalnih korisnika i analiziranja potreba već postojećih. Posebno se pažljivo odnosi prema uslugama namijenjenim djeci, jer nacionalna knjižnica ima odgovornost pomagati pri čitanju i promicanju knjiga i druge građe. Važan je angažman zajednice tj. korisnika, a podržava se i cjeloživotno učenje pomoću pružanja građe koja podržava pismenost i razvoj osobnih vještina. Sve narodne knjižnice moraju imati smjernice za izgradnju zbirke i dosljedni pristup održavanju i razvijanju istih. Treba se osigurati široki raspon građe različitih oblika i sadržaja, te adekvatnog broja, a građa u elektroničkom formatu dodatno dopunjuje zbirke knjižnice. Dostupnosti i osiguravanje nove građe od presudne je važnosti.³

---

²About the Academic and Research Libraries Section. 2018. URL: <https://www.ifla.org/about-the-academic-and-research-libraries-section> (17.09.2018.)

³IFLA-ine smjernice za narodne knjižnice / uredile Christie Koontz i Barbara Gubbin. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2011. str. 125-129.

2. Primjeri europskih knjižnica

2. 1. Metodologija i uzorak

Metodom analize mrežnih stranica brojnih europskih knjižnica, odabrano je šest knjižnica raznih vrsta kako bi se ilustrirale inovativne usluge koje te knjižnice nude. Knjižnice su odabrane na temelju podataka dostupnih na mrežnim stranicama koji ukazuju na visoki stupanj inovativnosti i korištenja informacijsko komunikacijskih tehnologija. Odabrane su sljedeće knjižnice: knjižnica sveučilišta u Varšavi, nacionalna knjižnica Bjelorusije, knjižnica tehničkog sveučilišta Delft, gradska knjižnica Stuttgart, gradska knjižnica Halmstad i medijateka Le Puzzle.

Osim analize sadržaja mrežnih stranica za analizu je korištena i metoda intervjua koji su provedeni elektroničkom poštom svisoko pozicioniranim članovima dotičnih institucija.

Sve institucije obrađene ovim radom u svojoj su, prvo ideji a onda i provedbi predstavnici dobro promišljenih i implementiranih praksi i usluga knjižnica 21. stoljeća. U promjeni prostora, načina rada i pristupa prema korisnicima kriteriji poput dobro razrađene i usuglašene promjene rada, korištenja inovativnih metoda i tehnologija u dogovoru s osobljem kao i poznavanja kategorija korisnika i osluškivanja njihovih potreba, utjecali su na izbor nekoliko knjižnica, pri čemu se posebno ističu knjižnica sveučilišta u Varšavi i gradske knjižnice Halmstad i Stuttgart.

Jedan od elementarnih kriterija izbora knjižnica svakako je njihov odnos prema i način prilagodbe različitim kategorijama korisnika. Pažljivo praćenje navika korisnika, poznavanje demografije i njenih preferenci i djelovanje u skladu s njima te svijest o promjeni društva 21. stoljeća i njihovim zahtjevima za lako dostupnim uslugama bili su kriteriji koji su se u svim knjižnicama javili podjednako razvijeni. Važan aspekt u odnosu prema korisnicima bio je način opremljenosti institucija građom, uslugama i pomagalima za osobe s poteškoćama vida i/ili sluha, a dodatno je istaknuta i prilagodba adekvatnog prostora.

Posebno važan kriterij za gradske knjižnice bio je načina na koji su institucije pristupile najmlađim dobnim skupinama koje ih posjećuju i na koji način različite kategorije djece i mladih potiču na korištenje dostupne građe ili im pomažu svojim višenamjenskim, specijalno

razvijenim sadržajima. DAISY sustav pokazao se kao najoptimalniji i najlakši za adaptaciju u knjižnicama različitih govornih područja (npr. Švedska i Francuska).

Razvojem informacijskih i komunikacijskih tehnologija, knjižnice su se morale brzo prilagoditi novim zahtjevima i potražnjama. Digitalizacija je ključan element poslovanja svih vrsta knjižnica i kriterij koji se posebno tražio u područjima kao što je digitalizacija dokumenata, razvoj i prisutnost novih medija te razvoj novih digitalnih usluga koje stavljaju u odnos fizički prisutne zbirke i društvene aktivnosti knjižnice.

Gradske knjižnice u svom poslovanju radi raznolikosti kategorija svojih korisnika nude veliki izbor različite građe, u različitim formatima i oblicima. Kriteriji kao što su izbor građe i razvoj zbirke za odrasle i djecu, održivost i višestruka primjenjivost kao i povezanost s građom drugih institucija nužni su za relevantnost knjižnice u zajednici, zadovoljstvo korisnika i prezentaciju raznolikosti trendova, pokreta i žanrova.

Kriteriji pri izboru sveučilišnih knjižnica uglavnom su fokusirani na konzistentnost misije matičnog sveučilišta i kurikularne i istraživačke podrške koja je potrebna za suradnju i kvalitetan rad knjižnice. Razina otvorenosti pristupa građi u knjižnici, nove tehnologije koje pomažu pri čitanju i nabavi literature te suradnja i međunarodni projekti sa drugim ustanovama važan su dio ovoga rada.

Karakteristike svih knjižnica obrađenih u ovom radu jesu porast u količini građe i dostupne literature ali i korisnika. Zato su važni kriteriji bili i način organizacije i opremanja prostora, kako bi na što bolji i lakši način sav sadržaj institucija bio dostupan i jednostavan za korištenje. To uključuje prostore za zbirke, elektroničke uređaje, prostore za tihi rad, posebno opremljena mjesta za osobe s određenim poteškoćama vida, te mjesta sa multimedijским sadržajem za samostalan rad. Pitanja poput: Postoje li pažljivo isplanirana, promišljena i adekvatno opremljena mjesta za korisnike?; Kakva je prilagodljivost za osobe s invaliditetom ili poteškoćama vida, govora ili čitanja?; Je li sadržaj institucija dostupan fizički udaljenim korisnicima i u kojoj mjeri?; Kako knjižnice olakšavaju rad svom osoblju? – predstavljala su važne smjernice izbora.

Sve izabrane institucije predstavljaju knjižnice 21. stoljeća, što znači da je i sama građevina važan aspekt institucije. Posebno dizajnirani i izgrađeni prostori te njihovo uklapanje u mjesto koje zauzimaju u skladu su sa vizijom knjižnica budućnosti, jednako kao i institucije koje u obzir uzimaju svoje korisnike, osoblje i građu koju čuvaju i daju na korištenje. Zato je kriterij

dizajna prostora, prilagođenosti novim tehnologijama, održivosti i ekološke osviještenosti također uzet u obzir pri odabiru.

Europski primjeri samo su mali dio velike mreže svjetskih knjižnica koje su u svom poslovanju i pristupu te viziji napredne kulturne, socijalne, edukativne i znanstvene institucije. Razlog zašto su izabrane baš ove knjižnice je između ostalog i uvjerenje da bi određene elemente koje su one razvile, prakse koje provode i pristupe prema korisnicima bilo moguće implementirati u knjižnice i slične institucije u Republici Hrvatskoj. Narednim primjerima cilj je dati shemu za potencijalne buduće knjižnice, jer svi predstavljaju vrhunske primjere moderne i napredne knjižničarske prakse.

2.2. Poljska

Biblioteka Uniwersytecka w Warszawie – knjižnica Sveučilišta u Varšavi

2.2.1 Uvod

Kompleksnost zakonskog sustava koja u zadnjih 25 godina prati značajnu političku i ekonomsku transformaciju rezultirala je nekolicinom spektakularnih dostignuća u području poljskog knjižničarstva. Među najznačajnijima su uvođenje IKT-a (informacijska i komunikacija tehnologija) u sustav akademskih knjižnica kao i istovremena izgradnja BUW (Biblioteka Uniwersytecka w Warszawie, nadalje BUW), koja je postavio nove standarde u strukturiranju i organizaciji modernih akademskih knjižnica ovog dijela Europe.

Dominantna pozicija sveučilišnih knjižnica nije slučajnost. Upravo su knjižnice čuvenih humanističkih i tehničkih fakulteta začetnici ideje o zajedničkoj kolaboraciji u selekciji i implementaciji integriranih knjižničnih sustava i gradnje centralnih i lokalnih kataloga, uz koordinaciju kooperacije uspostavljanja digitalnih knjižnica.⁴

Investicija koja je postavila standarde u planiranju i dizajniranju modernih knjižnica toga dijela Europe svakako je knjižnica Sveučilišta u Varšavi (BUW).⁵

2.2.2 Slobodan pristup

Sve do 1980-ih, knjižnice i druge funkcionalne građevine u Poljskoj osmišljavane su i dizajnirane po principima modernističkog funkcionalizma. Međutim, radi političkih promjena 1989. godine, javlja se potreba za novim arhitektonskim identitetom države. S radikalnom idejom "Knjižnice otvorenog tipa", dizajn nove knjižnice Sveučilišta u Varšavi bio je popriličan izazov. Odmak od starih praksi knjižničarstva proširio se i na organizacijske principe, s vizijom slobodno dostupnog prostora gdje su zbirke i građa za sve, u svakom trenutku. U praktičnom pogledu, to je značilo integrirati dotad isključivo prostor namijenjen

---

⁴Kobierska-Maciuszko, E. New library buildings in Poland. The last 25 years (1990-2015). // Przegląd Biblioteczny. Polish Librarians Association, Warsaw. 85(2017), str. 108.

⁵Kobierska-Maciuszko, E. New library buildings in Poland. The last 25 years (1990-2015). // Przegląd Biblioteczny. Polish Librarians Association, Warsaw. 85(2017), str. 110.

za zbirke s prostorijama za učenje (približno 1300 mjesta za čitanje i istraživanje), kao i kataložnim prostorom, lako dostupnim svim korisnicima.

Uvjerjenje da organizacija prostora doprinosi kvaliteti istraživačkog rada i da lak pristup zbirkama potiče motivaciju i kreativnost da pomoću logički organiziranih kataloga istražuju bogatstvo knjižničnog fonda, razlog je zašto su čitaonice, projekcijske dvorane, multimedijske sobe i tihe prostorije za rad otvorenog pristupa.⁶

Kulturološki, medijski, socijalni i knjižnični uspjeh nova institucija može zahvaliti nekolicini faktora, od kojih svakako treba naglasiti njenu funkcionalnost koja je omogućila korisnicima direktan pristup najaktualnijoj i najkorištenijoj građi u akademskim krugovima. Među istočnoeuropskim knjižnicama, BUW je prva koja je implementacijom fleksibilnosti knjižnica otvorenog plana omogućila neometan pristup građi, sistematski vodeći čitatelja od generalnih prema detaljnim informacijama, sugerirajući bez ograničavanja. Takvim pristupom kompetentnost knjižnice vidljiva je u edukacijskoj efikasnosti, istraživačkoj korisnosti i socijalnoj privlačnosti.⁷

Debata o benefitima zatvorenog nasuprot slobodnom pristupu započela je već u ranim fazama reorganizacije knjižnice. Iako tipične za zapadnoeuropske i američke institucije, poljske knjižnice nisu imale praksu slobodnog pristupa. Model totalitarnog društva sa strogo reguliranim pristupom informacijama jedan je od razloga zašto su zagovornici slobodnog pristupa Henryk Hollender i Ewa Maciuszko naišli na snažan otpor. Problemi moguće krađe i zametanja građe riješeni su implementacijom klasifikacijske sheme Kongresne knjižnice (LCC, Library of Congress Classification). Nova zgrada, specifično konstruirana s dovoljno mjesta za oko pola milijuna primjeraka, dodatno je olakšala tranziciju.

Posljedično, pojavila se nova kategorija osoblja, predmetni knjižničar. U svojoj ulozi kao bibliografi, referenti i katalogizatori, oni predstavljaju direktnu poveznicu između korisnika (studenata i osoblja) i zbirke. Pomažu u lociranju tražene građe i asistiraju prilikom korištenja

---

⁶Mika, G. Postmodern paeen : Warsaw University Library. // Uncube. 2015. URL: <http://www.uncubemagazine.com/blog/15438855> (01.09.2018.)

⁷Kobierska-Maciuszko, E. New library buildings in Poland. The last 25 years (1990-2015). // Przegląd Biblioteczny. Polish Librarians Association, Warsaw. 85(2017), str. 110-111.

elektroničkih zbirki, a zbog svoje stručnosti i kooperacije s brojnim odsjecima fakulteta, preporučaju i nove naslove te bibliografske zapise.⁸

2.2.3 NUKAT

U siječnju 1999. godine BUW je dobio subvenciju u svrhu planiranja i implementacije skupnog kataloga. NUKAT službeno počinje s radom 2002. godine.⁹

Njegova je svrha bila pružanje iscrpnih informacija o poljskim knjižnicama, omogućavanje kooperativnog katalogiziranja te ubrzavanje procesa katalogiziranja uz smanjenje troškova. Baza podataka sadrži bibliografsku građu i informacije za tiskanu građu, partiture, zvukovne zapise i elektroničke dokumente. NUKAT centar u suradnji s PLA (Polish Librarians Association, Poljsko društvo knjižničara), stvara MARC (Machine-Readable Cataloging) format dokumenta prilagođen poljskom jeziku, i održava web stranicu korisnim dokumentima i uputama za katalogizatore.¹⁰

NUKAT je skupni katalog što znači da sadrži opise građe mnogih poljskih knjižnica, uključujući i one izvan Poljske. Skupno katalogiziranje i opisi spremni za preuzimanje omogućuju NUKAT-ovim krajnjim korisnicima pristup informacijama o izvorima dostupnim u brojnim znanstvenim i sveučilišnim knjižnicama.

Katalog nudi informacije o gotovo svim naslovima objavljenim u Poljskoj od 2002. godine, kada je katalog pokrenut. Pojedine knjižnice samostalno dodaju zapise za dokumente i građu nastalu i objavljenu prije toga. Osim opisa knjiga i časopisa, NUKAT popisuje i zvukovne zapise, partiture, filmove, karte, ikonografsku dokumentaciju, efemernu građu i rani tisak.¹¹

---

⁸ Džurak, E. Academic Library Transformation in the Post-Communist Poland : Warsaw University Library. // Libri. 01/2009, 59(3), str. 139.

⁹ Džurak, E. Academic Library Transformation in the Post-Communist Poland : Warsaw University Library. // Libri 59, (01)2009, str. 140.

¹⁰ Džurak, E. Academic Library Transformation in the Post-Communist Poland : Warsaw University Library. // Libri 59, (01)2009, str. 141.

¹¹ NUKAT. About NUKAT. 2018. URL: <http://centrum.nukat.edu.pl/en/about-nukat> (01.09.2018.)

2.2.4 E-knjižnica

BUW je sveučilišna knjižnica sjednom od najvećih zbirki Kindle e-čitača u Europi. Amazon je instituciji poklonio e-čitače prilikom obilježavanja 200. obljetnice osnutka Sveučilišta u Varšavi i knjižnice. E-knjige koje su dostupne podijeljene su u 19 kategorija, koje odgovaraju istraživačkim disciplinama Sveučilišta.¹²

Uzajamni program posuđivanja varšavskih sveučilišnih knjižnica, poznat i kao BiblioWawa, zajednički je projekt 7 varšavskih akademskih knjižnica, koji pruža varšavskoj akademskoj zajednici pristup knjižničnoj građi i izvorima sestrinskih knjižnica. Usluga, koja se zasniva na Uzajamnom dogovoru o posuđivanju (Reciprocal Borrowing Agreement) i pravilima za pristup zbirkama svake pojedinačne knjižnice sudionice, omogućuje studentima i osoblju sveučilišta da fizički, ali i elektroničkim putem pristupe željenoj građi, uz prethodnu on-line registraciju i stvaranje individualnog knjižničnog računa.¹³

2.2.5 BUW bez granica

Zgrada BUW potpuno je prilagođena potrebama osoba s invaliditetom. Posebne prostorije opremljene su potrebnim i odgovarajućim uređajima za slijepe i slabovidne osobe, kao što su računala s posebnim programima za povećavanje teksta, skeneri, uređaji za Brailleovo pismo. Nekolicina prostorija zvučno je i svjetlosno izolirana, uz mogućnost artificijelnog osvjetljavanja po potrebi.

Ured za osobe s invaliditetom Sveučilišta u Varšavi započeo je 2012. godine s projektom The Academic Digital Library (Akademska digitalna knjižnica). Originalno nastao mijenjanjem postojećeg projekta Talking Book Library iz 1998. godine, program nudi usluge pripremanja, prikupljanja i pružanja pristupa zbirkama i građi studentima, djelatnicima i studentima tercijarnih edukativnih institucija koje poteškoće i/ili invaliditet sprječavaju u korištenju tradicionalne tiskanegrađe. Knjižnica trenutačno broji nekoliko tisuća jedinica građe čiji se

---

¹² Borrowing. Borrowing Kindle. 2018. URL: <https://www.buw.uw.edu.pl/en/practical-information/how-to-use/#borrowing> (01.09.2018.)

¹³ Borrowing. BiblioWawa- Warsaw Reciprocal Borrowing Programme. 2018. URL: <https://www.buw.uw.edu.pl/en/practical-information/how-to-use/#borrowing> (01.09.2018.)

broj sistematski povećava, a u kategorijama "Knjige", "Časopisi" i "Ostali dokumenti" sadrži sažetke, prezentacije i ne-knjižnu publikaciju.¹⁴

Spajanje interijera i eksterijera, te način na koji se oni nadopunjuju i koju poruku šalju, još je jedan važan aspekt varšavske knjižnice. Ova ustanova je ujedno i knjižnica, botanički vrt, arhiv i uredski prostor kao i centar za odmor i kulturna događanja. Namijenjena da bude ekonomski samodostatna, ona spaja svoje razne namjene u prostorno i stilističko jedinstvo. Javni prostor, s dućanima, knjižarama, kafićima i izložbenim prostorima, potpuna je suprotnost akademskom i istraživačkom dijelu institucije. Nad glavnim prostorom čitaonice dominira veliki stakleni krov, savršeno ispunjavajući dvije važne funkcije- pruža pregršt prirodnog svjetla, neophodnog za čitanje i učenje (ekološki je i više nego efikasan), te evocira okružujuću floru i faunu botaničkog vrta koji i sam podupire, stvarajući pritom umirujuću radnu atmosferu unutar knjižnice.¹⁵

Slika 1. Pogled na glavnu čitaonicu i ostakljeni svod knjižnice Sveučilišta u Varšavi

---

¹⁴Practical information. BUW without barriers. 2018. URL: <https://www.buw.uw.edu.pl/en/practical-information/buw-without-barriers/> (01.09.2018.)

¹⁵Mika, G. Postmodern paean : Warsaw University Library. // Uncube. 2015. URL: <http://www.uncubemagazine.com/blog/15438855>(01.09.2018.)

2.3. Bjelorusija

Нацыянальная бібліятэка Беларусі – Nacionalna knjižnica Bjelorusije

2.3.1 Uvod

Nacionalna knjižnica Bjelorusije (Нацыянальная бібліятэка Беларусі, nadalje NLB), kao glavna knjižničarska institucija zemlje, čuvar je snažnih informacijskih izvora. Više od 90 godina skuplja dokumentiranu povijest i nasljeđe bjeloruskog naroda. Sama knjižnica generira vlastite elektroničke izvore i kupuje ih od vodećih svjetskih proizvođača, pružajući svojim korisnicima jednostavan pristup nacionalnim i svjetskim informacijama. Opremljena modernim inženjerskim i tehničkim sustavima, kvalitativno se nalazeći na novoj razvojnoj razini, omogućava realizaciju edukativnih, znanstvenih i kulturnih zahtjeva i potreba društva. Danas, u skladu sa sveopćom misijom institucije, Nacionalna knjižnica Bjelorusije rješava tradicionalna pitanja i probleme vezane uz očuvanje dokumentiranog kulturnog nasljeđa, ali sve više stavlja fokus i na nove elemente poslovanja, kao što su razvoj elektroničke knjižnice i zbirke i formiranje i upotreba korporativnih informacijskih izvora. U svojoj višestrukoj ulozi knjižnice, socijalnog i kulturnog centra, istovremeno se razvijaju kulturološke i edukativne tradicije univerzalnog značaja i snažno se promovira humanizacija društva.¹⁶

Neovisnost koju je 1991. godine stekla Republika Bjelorusija odrazila se i na nacionalni sustav knjižnica u zemlji, čime je NLB proglašena centralnom bjeloruskom nacionalnom knjižnicom. Zakonom je određena definicija i funkcija institucije kao jedinstvenog i multifunkcionalnog centra, glavne univerzalne znanstvene knjižnice, čuvara duševnih vrijednosti i riznice kulturnog nasljeđa bjeloruskog naroda. S novim političkim i društvenim režimom 1990-ih, knjižnica se morala uhvatiti ukoštac s novim izazovima reorganizacije poslovanja, ekonomskih kapaciteta i globalnim tehnološkim napretkom za kojim je kaskala.

Razvoj informacijskog društva i modernih tehnologija, kao i automatizacija knjižničnih aktivnosti pružila je nove mogućnosti. Još 1989. godine počeo je razvoj i implementacija republikanskog automatiziranog informacijskog knjižničnog sustava koji je rezultirao automatiziranim prikupljanjem, katalogiziranjem i korištenjem građe. NLB je 1993. godine

---

¹⁶Motulsky, R. About the Library. 2006. URL: <https://www.nlb.by/en/about-the-library/> (01.09.2018.)

pokrenula proces razvoja vlastitih elektroničkih informacijskih izvora, koji uključuju elektronički katalog te bibliografsku, faktualnu, grafičku i cjelovitu bazu podataka.¹⁷

2.3.2 Klasifikacija građe

Bibliografski klasifikacijski sustavi kao metode pristupa znanstvenim dostignućima i praksama društva kroz vrijeme važni su za teoriju upravljanja dokumentima i praktične informacije i aktivnosti. Sustavima je cilj sistematizacija, pretraživanje i proučavanje cijelog niza postojećih dokumenata prema određenim karakteristikama.¹⁸

Osim UDK (Univerzalna decimalna klasifikacija), koja je u Bjelorusiji korištena kao obavezni klasifikacijski sustav za publikacije znanstvenih i tehničkih nakladničkih kuća, redakcijskih ureda znanstvenih i tehničkih časopisa, te znanstvenih i tehničkih knjižnica, i čije su tablice objavljene na bjeloruskom 2016. godine od strane NLB-a¹⁹, knjižnica koristi i LBC (Library Bibliographical Classification). Kao nacionalni univerzalni klasifikacijski sustav Ruske Federacije, koristi se za popisivanje ruske povijesti, geografije, etnografije, ekonomije, kulture, jezika, zakona i drugih područja. U Bjelorusiji se naširoko koristi u mreži masovnih knjižnica kao i knjižnica koje pripadaju višim edukacijskim ustanovama.²⁰

Za znanstvene i znanstveno-tehničke knjižnice upotrebljava se SRSTI (State Classifier NTI/Rubricator of Scientific and Technical Information).²¹

---

¹⁷National Library of Belarus (1992-2006). History. 2006. URL: <https://www.nlb.by/en/about-the-library/history/national-library-of-belarus-1992-2006/> (01.09.2018.)

¹⁸National Library of Belarus. Library and Bibliographic Classification Systems. 2006. URL: <https://www.nlb.by/en/for-librarians/library-and-bibliographic-classification-systems/> (01.09.2018.)

¹⁹National Library of Belarus. Universal Decimal Classification (UDC). 2006. URL: <https://www.nlb.by/en/for-librarians/library-and-bibliographic-classification-systems/universal-decimal-classification-udc/> (01.09.2018.)

²⁰National Library of Belarus. Library-Bibliographical Classification (LBC). 2006. URL: <https://www.nlb.by/en/for-librarians/library-and-bibliographic-classification-systems/library-bibliographical-classification-lbc-/> (01.09.2018.)

²¹National Library of Belarus. State Classifier NTI/SRSTI. 2006. URL: <https://www.nlb.by/en/for-librarians/library-and-bibliographic-classification-systems/state-rubricator-of-scientific-and-technical-information-srsti/> (01.09.2018.)

2.3.3 Knjižnica u 21. stoljeću

Globalna informatizacija, široki razvoj informacijskih i komunikacijskih tehnologija na svjetskoj razini postavili su izazove glavnoj knjižnici zemlje: ojačati ulogu koju zauzima u društvenom životu, stvoriti povoljne uvjete za ispunjavanje inovativnih, znanstvenih, kreativnih, kognitivnih i drugih potreba svojih korisnika, pružiti napredne usluge i poboljšati učinkovitost osoblja.

Zato je 2004. godine donesena odluka o stvaranju republikanskog informacijskog centra na bazi rada i strukture NLB-a.

Knjižnica kao nacionalni informacijski centar ima dužnosti formiranja jedinstvenog informacijskog prostora u kojem nudi pristup nacionalnim i stranim informacijskim resursima, razvijati i održavati internetski portal, pružiti besplatni nacionalni elektronički informacijski resurs, održavati korporativni sustav katalogiziranja, skupnog informacijskog kataloga bjeloruskih knjižnica i baza podataka nacionalnih dokumenata i autoritativnih zapisa.²²

Projekt pod nazivom "The Gold Collection of Eurasia" (Zlatna zbirka Euroazije) dio je koordinirane socijalne politike država-članica Euroazijske ekonomske zajednice (EAEC, Eurasian Economic Community). Glavna je ideja projektastvaranje zbirke najistaknutijih i vrijednih izdanja koje odražavaju prepoznatljive osobine ljudi koji žive u zemljama članicama EAEC-a i drugih članova država CIS-a (Commonwealth of Independent States, Zajednica neovisnih država), s otkrivanjem njihovih povijesnih korijena, kulturnih i duševnih poveznica i interakcija među ljudima Zajednice neovisnih država. Postojanje takve zbirke značajno će olakšati nabavu i distribuciju znanja o rijetkim i kulturno važnim dokumentima, te će paralelno promovirati zbližavanje nacionalnih kultura članica CIS-a i socijalnu integraciju ljudi koji žive u spomenutim državama. Temeljni principi projekta su slobodan pristup informacijama za sve stanovnike zemalja članica CIS-a, ali i za ljude cijelog svijeta; jednaka zastupljenost i izbor nacionalnih kultura stanovništva zemalja koje sudjeluju u projektu; višejezični sadržaj. Od 2011. godine NLB sudjeluje kao jedna od preko 20 članica.²³

---

²²National Library of Belarus. NLB today. 2006. URL: <https://www.nlb.by/en/about-the-library/nlb-today/> (01.09.2018.)

²³National Library of Belarus. The Gold Collection of Eurasia. 2006. URL: <https://www.nlb.by/en/information-resources/electronic-informational-resources/digital-libraries/the-gold-collection-of-eurasia/> (01.09.2018.)

Manuscriptorium je informacijski pretraživački sustav koji se sastoji od mrežno dostupnog kataloga povijesnih zbirke i digitalne knjižnice rukopisa i stare tiskane građe. Inicijator i koordinator projekta i cijelog sustava je Nacionalna knjižnica Češke Republike, koja ima znatan broj velikih europskih knjižnica kao partnera, a NLB je 2009. godine postala jedan od partnera. Cilj projekta je pružiti pristup rukopisima i drugoj povijesnoj građi poput inkunabula, gravura, povijesnih mapa, kipova i drugog, objavljenih prije 1800. godine koji imaju značajnu znanstvenu, kulturološku i povijesnu vrijednost.²⁴

Građu koja se može naći i pretraživati sofisticiranim alatima koriste u svom radu istraživači, studenti, profesori i brojni entuzijastični članovi javnosti i društva. Korisničko sučelje dizajnirano je za jednostavno pretraživanje i pregled dokumenata i omogućava stvaranje osobne zbirke i virtualnih dokumenata. To je jedan od načina na koji korisnici mogu stvarati vlastiti sadržaj u obliku virtualnih knjižnica pomoću građe koju su agregirali i te rezultate mogu dijeliti s drugim korisnicima, studentima ili profesorima.²⁵

2.3.4 Novo ruho

Problem nedovoljnog prostora nešto je s čime se suočila i NLB, pa je kao znak obilježavanja ulaska u novo, 21. stoljeće, Vlada Republike Bjelorusije zajedno s predsjednikom države proglasila odluku o konstrukciji nove zgrade NLB-a, koja je narodu trebala predstavljati osim jedinstvene i prekrasne građevine i modernu knjižnicu kao informacijski portal Bjelorusije.²⁶

Jedinstvena slika knjižnice u jednakoj se mjeri manifestira u interijeru kao i u eksterijeru. Dok je sama građevina dizajnirana u obliku transparentnog polihedrona da simbolizira vrijednosti i trajnost svijeta znanja, unutrašnjost je prepuna svjetla i zelenila, što je ujedno i praktično i umirujuće za posjetitelje i korisnike.

---

²⁴National Library of Belarus. The electronic library of manuscripts (Manuscriptorium). 2006. URL: <https://www.nlb.by/en/information-resources/electronic-informational-resources/digital-libraries/the-electronic-library-of-manuscripts-manuscriptor/> (01.09.2018.)

²⁵Manuscriptorium. About Manuscriptorium. URL: <http://www.manuscriptorium.com/en/about-manuscriptorium> (01.09.2018.)

²⁶National Library of Belarus (1992-2006). History. 2006. URL: <https://www.nlb.by/en/about-the-library/history/national-library-of-belarus-1992-2006/> (01.09.2018.)

Slika 2. Pogled na glavno pročelje Nacionalne knjižnice Bjelorusije

Elektronički katalog glavni je referentni alat knjižnice, pokrenut 1993. godine, koji zajedno s novim softverom nudi višestruke opcije za pretraživanje građe, automatizirano naručivanje, dostavu i cirkulaciju, i nudi pristup najaktualnijim elektroničkim podacima, generiranim iz knjižnice i brojnih bibliografskih publikacija.

Posebnost knjižnice leži u specifičnom smještaju polica s knjigama u povišenom dijelu zgrade, što je prednost u odnosu na smještaj u podzemnim prostorima iz klimatskog aspekta. Dodatnu zaštitu pružaju i hodnici koji stvaraju dvostruki sloj po principu termos boce, što osigurava nepromjenjivu temperaturu za građu u svako doba godine.

Zgrada knjižnice ujedinjena je u jedan, jedinstveni kompleks koji omogućuje održavanje cijele institucije i svih njenih funkcija jednim sustavom. To ju čini intelektualnom zgradom u svakom smislu. Informacijsko-tehnološki sustav NLB-a namijenjen je za sve tehnološke i informacijske procese knjižnice, a uključuje podatkovne tehničke mreže, informacijsko-lingvistički softver i automatizirani knjižnični informacijski sustav, sustav za formiranje nacionalne baze autoritativnih/normativnih zapisa, sustav za nadgledanje i pristup, sustav za kreiranje elektroničkih kopija dokumenata, sustav dostave dokumenata, sustav obnove i očuvanja dokumenata, i druge. Ovakav kompleksan sustav uvodi nove elemente u

svakodnevne aktivnosti knjižnice, poput razvoja informacijskih resursa, korisničkih usluga, te organiziranja i održavanja zaliha knjižnice.²⁷

2.4. Nizozemska

Bibliotheek TU Delft – knjižnica tehničkog sveučilišta Delft

2.4.1 Uvod

Knjižnica TU Delft najveća je tehnička znanstvena knjižnica u Nizozemskoj. Nakon renovacije i prenamjene u Knjižnični centar za učenje (Library Learning Centre) 2010. godine, ona postaje mjesto učenja, istraživanja i razmjene znanja. Svojim inspirativnim prostorima, mjestima za odmor i stimulirajućim aktivnostima prigranjuje se budućnost i naglašava nezamjenjiva poveznica između edukacije i istraživanja.²⁸

Kao progresivna sveučilišna institucija, potaknuta idejom o pružanju adekvatnog prostora za učenje i rad, od 2013. godine aktivno radi na novoj strukturi kojoj je glavni fokus na korisniku i njegovim potrebama (user-oriented). Mobilnost i fleksibilnost važni su u pristupu prema korisnicima jer demonstriraju usklađenost s njihovim potrebama.²⁹

2.4.2 Misija i primjena

Slobodan protok znanja glavna je misija knjižnice. Dijeljenje znanja predstavlja središnju stavku rada knjižnice, jer se na taj način uspostavlja bolja povezanost i obogaćuju se istraživanje i edukacija na Sveučilištu. Održivi pristup znanju i informacijama vitalan je element poslovanja koji se direktno odražava na uspjeh studenata, istraživača i administratora.

---

²⁷National Library of Belarus. NLB today. 2006. URL: <https://www.nlb.by/en/about-the-library/nlb-today/> (01.09.2018.)

²⁸TU Delft. The building. URL: <https://www.tudelft.nl/en/library/about-the-library/about-the-building/the-building/> (01.09.2018.)

²⁹Mantel, E., Van Wezenbeek, W.J.S.M. Making the user really matter – a test case from Delft. // Zeitschrift für Bibliothekswesen und Bibliographie 61, 4/5(2014). URL: <https://repository.tudelft.nl/islandora/object/uuid%3A1c906688-a355-4b63-b9a0-885e305a9790> (01.09.2018.)

Neki od načina koji se očituju u svakodnevno radu institucije uključuju održavanje otvorenog znanstvenog programa TU Delft i omogućavanje kvalitetnih istraživačkih instrumenata poput Repozitorija i Centra za istraživanje podataka (Centre for Research Data, 4TU), a odnedavno i novog sustava za istraživanje informacija, nazvan Pure, koji omogućuje upravljanje informacijama i podacima putem niza različitih istraživačkih izlaza (research output).

Tri su glavna odsjeka unutar knjižnice: Istraživačke usluge, Edukacijske usluge i Otvoreni prostori (Research Services, Education Services i Open spaces).

Istraživačke usluge (Research Services) služe pronalasku izvora, upravljanju podacima istraživanja te objavljivanju i diseminaciji izlaznih istraživanja, pomažući istraživačima tijekom njihovog procesa istraživanja. Benefiti se manifestiraju na strateškoj ali i praktičnoj razini, ovisno o osobnim potrebama i iskustvima.

Edukacijske usluge (Education Services), koje se sastoje od četiri grupe: Podrška u obrazovanju, Otvoreni prostori, Novi medijski centar i Studium Generale, nude profesorima mogućnost uključivanja vještine informacijske pismenosti u vlastite programe, pri čemu se studentima i kandidatima za doktorate nudi znanje o tome kako pronaći i iskoristiti informacije koje trebaju. Nudi se veliki broj programa, od procesa orijentacije, pretraživanja literature, procesuiranja i objavljivanja, do pomoći prilikom pisanja i diseminacije znanstvenih radova.

Otvoreni prostori (Open spaces) puno ulažu u omogućavanje optimalnih uvjeta za učenje i okruženja za okupljanje ili zajednički rad. Važan aspekt otvorenih prostora je raznolikost koju nude, varirajući od tih prostora namijenjenih za samostalni rad i koncentraciju do mjesta za okupljanje i interakciju. Novi medijski centar (New Media Centre) namijenjen je i kao konzultantski i produkcijski centar za istraživače i profesore koji rade s novim ili nekim drugim medijima, dok Studium Generale nudi raznolike programe studentima TU Delfta, nadaleko šire od onoga što im je propisano kurikulumom.³⁰

---

³⁰TU Delft. About the organisation. URL: <https://www.tudelft.nl/en/library/about-the-library/about-the-organisation/> (01.09.2018.)

2.4.3 Projekti

Knjižnica TU Delft osnivač je globalne neprofitne organizacije DataCite, koja pruža DOI (Digitalni identifikator objekta, Digital Object Identifier) za podatke istraživanja, s ciljem pomaganja istraživačkoj zajednici u pronalasku, identificiranju i korištenju podataka različitih istraživanja u vlastitom radu. Putem podupiranja stvaranja i alokacije DOI i pripadajućih metapodataka, pružanja usluga koje potiču napredno pretraživanje i promocije citiranja putem zajednice korisnika³¹, knjižnica je uspostavila DataCite Netherlands u službi centralne istraživačke usluge skupljanja podataka koja pomaže nizozemskim istraživačkim organizacijama registrirati vlastite skupove podataka do kojih su došli istraživanjem i pripisati im odgovarajući DOI.³²

Knjižnica TU Delft je "Nacionalna tehnička knjižnica" Nizozemske. Kao takva, knjižne zbirke u svakom trenutku moraju biti potpune i ažurne, ne samo kao usluga koja se pruža pripadajućem sveučilištu i njenim studentima i profesorima, već i vanjskom svijetu. Kasnih 1990-ih, kako bi se izbjegle pogreške i rupe u zbirci koja je razvijena na tradicionalan način naručivanjem tiskanih publikacija izborom knjižničara, odlučuje se za novi plan koji je uključivao Blackwell Book Services. Međutim, tiskane publikacije već neko vrijeme ne čine glavninu zbirke. Knjižnica TU Delft 2003. godine počela je s e-politikom, i svake se godine kupuje više elektroničkih knjiga nego tiskanih (podaci iz 2013. godine bilježe 52,000 e-knjiga različitih nabavljača). Tiskana izdanja se ne digitaliziraju, već se svoj e-građi pristupa putem nekoliko platformi, a sve naslove moguće je naći u katalogu (OPAC-u, Online Public Access Catalogue).

U vrijeme uglavnom digitalnih izvora, olakšana je nabava i dostupnost građe, na svakodnevnoj bazi, bez potrebe za spremištima. Novi, hibridni nabavni model kombinira strukture planova odobrenja (set profila koji reguliraju izbor automatskog dobavljanja građe u knjižnicu) s novim razvojnim modelima, kao što je PDA (*Patron Driven Acquisition*, nabava na zahtjev korisnika), što uključuje i predmetne knjižničare i korisnike knjižnica u procesu nabave novih knjiga.

---

³¹DataCite. Our mission. URL: <https://www.datacite.org/mission.html> (01.09.2018.)

³²TU Delft. DataCite Netherlands. URL: <https://www.tudelft.nl/en/library/support/datacite-netherlands/> (01.09.2018.)

U klasičnom PDA modelu metapodaci potencijalnih e-knjiga vidljivi su u OPAC-u knjižnice, ali postaju dostupni tek kada korisnik iskaže interes za njih, pri čemu knjižnica dozvoljava posudbu ili kupovinu novog naslova, sa ili bez posredovanja same institucije. Problemi na kojese nailazi uključuju način kontrole cijelog procesa. Cilj je podjednako rasporediti nabavku nove građe tijekom cijele godine, izbjegavajući pritom preskupe naslove ili preveliku količinu.

Knjižnica ima politiku nabave samo one građe ili njenih metapodataka koji su dio plana odobrenja, što rezultira unaprijed određenim naslovima. Blackwell i Ebook Library (EBL) rade zajedno na ovom modelu: Blackwell prije slanja tiskanih izdanja provjerava dostupnost digitalne verzije u EBL-u, i ako ona postoji, šalje se poruka EBL koji stavlja naslov na PDA listu vidljivu u OPAC-u knjižnice. Naslovi koje se može naći isključivo su oni koje bi knjižnica ionako nabavila u tiskanom izdanju, samo što kupovina više nije automatska, već ovisi o potrebama i želji korisnika.

Nabava i prikupljanje građe i dalje se odvija prema strukturiranom redu, ali ne predstavlja glavnu metodu prikupljanja. Knjižnica i dalje ima veliku ulogu u odlučivanju i predstavlja dodatni sigurnosni element; samo jedan od razloga zašto je posrednik važan u ovakvom modelu. Također, građa se nabavlja od različitih izdavača, kao što su Springer, Elsevier, Wiley, i agregatora poput Knovela i Safarija, što nužno traži posrednika kako ne bi došlo do dvostruke kupovine iste građe. Planovi za budućnost uključuju što manju upotrebu posrednika u svrhu upošljavanja korisnika u razvoj zbirke, aktivnom participacijom, istovremeno održavajući standarde usluga i efikasno upravljanje proračunom.³³

2.4.4 Knjižnični centar za učenje

Knjižnični centar za učenje (The Library Learning Centre) osmišljen je kao mjesto za učenje, druženje i suradnju. On nudi prostor za sudjelovanje u radionicama, osmišljavanje i postavljanje izložbi ili za organiziranje kreativnih strateških sjednica.

Međutim, kako bi se razumjele potrebe korisnika i adekvatno uspostavilo takvo mjesto, knjižnica je razvila sustav *persona*- virtualno stvorenih likova baziranih na stvarnim podacima koje korisnici knjižnice daju instituciji. Glavni razlog je činjenica da institucije poput

---

³³Brinkman Dzwig, Z.E. Innovative collection development for e-books at the TU Delft Library. // Information Services and Use 33, 1(2013), str. 37-39.

knjižnica nisu navikle na dizajniranje proizvoda i usluga čiji je fokus sam korisnik (usercentred design), koji su vrlo kompleksni i raznoliki u svojim zahtjevima i potrebama, pa je za njihovo bolje razumijevanje potrebno uložiti puno truda i energije. Korištenjem persona, slika korisnika postaje jasnija.

Knjižnica TU Delft 2010. godine počela je koristiti persone za novi projekt pod nazivom *The New Way of Working* (Novi način rada), baziran na principima neovisnog vremenskog rada, povjerenja i uživanja u vlastitom radu. Za navigaciju osoblja razvijene su persone prema šest kriterija, koje pokazuju navike, preference i očekivanja korisnika, pri čemu je došlo do stvaranja velike količine podataka o tome što bi institucija poput knjižnice trebala raditi a što ne, na temelju jednostavnog zadatka kao što je osluškivanje potreba korisnika. Jedna od glavnih prednosti ovakvog projekta leži u njenoj višestrukoj primjenjivosti. Ubrzo nakon uspostavljanja projekta u knjižnici, javila se potreba za formiranjem persona za studente, znanstvenike i pomoćno osoblje, čime su oni postali baza za viziju cijelog kampusa. Uspješna kolaboracija različitih mjesta i grupa ljudi dodatno je olakšana ovakvim načinom rada.³⁴

2.4.5 Građevina budućnosti

Simbol tehnologije i napretka, jedinstvena građevina, koja je dio krajolika, sa svojim krovom prekrivenim travom koju podržavaju stupovi, pruža centralnoj prostoriji dojam staklene fasade, a gigantski stožac koji dominira nad cijelim kompleksom, nudi dovoljno mjesta za osamljene i mirne prostorije za rad i učenje.

---

³⁴Mantel, E., Van Wezenbeek, W.J.S.M. Making the user really matter – a test case from Delft. // Zeitschrift für Bibliothekswesen und Bibliographie 61, 4/5(2014). URL: [https://repository.tudelft.nl/islandora/object/uuid%3A1c906688-a355-4b63-b9a0-885e305a9790\(01.09.2018.\)](https://repository.tudelft.nl/islandora/object/uuid%3A1c906688-a355-4b63-b9a0-885e305a9790(01.09.2018.))

Slika 3. pogled na krov i ulaz knjižnice TU Delft

Unutarnji raspored građe prati putanju svjetla, pazeći pritom da se na ekološki najisplativiji način iskoristi što više danjeg, prirodnog svjetla bez potencijalnog uništavanja ili oštećenja građe. Ogroman zid knjiga proteže se od prizemlja pa sve do četvrtog kata, a lokacija knjiga, časopisa i računala koordinirana je s putanjom svjetla. Građevina je energetske maksimalno učinkovita. Travnati krov pruža izolacijski efekt i smanjuje velike oscilacije u temperaturi, karakteristične za podneblje, a pritom nudi i odličnu redukciju buke. Vegetacija koja se može naći na krovu prilagođena je da zadržava vodu, a spora kondenzacija vode stvara prirodno hlađenje tijekom ljetnih mjeseci. Tehnologija koja se upotrebljava za hlađenje i grijanje, prema potrebi, također je energetske učinkovita. Hladna spremišta smještena su u podzemlju; jedina je iznimka glavna dvorana za učenje, koja zbog iznimno velike količine topline koja dolazi od računala ima dodatno hlađenje u obliku rashladnog svoda, te je prikladno smještena na sjevernoj, hladnijoj strani kompleksa.³⁵

---

³⁵TU Delft. The building. URL: <https://www.tudelft.nl/en/library/about-the-library/about-the-building/the-building/> (01.09.2018.)

2.5. Njemačka

Stadtbibliothek Stuttgart – gradska knjižnica Stuttgart

2.5.1Uvod

Nova Stuttgartska gradska knjižnica objedinjuje svoju ulogu mosta između tradicionalnog kuratora i repozitorija znanja, istovremeno nudeći prostor za širenje inspiracije, iznenađenja i inovacije.

Krajem 20. stoljeća knjižnica je razvila budući koncept gradske knjižnice podijeljen u 16 odjeljaka, koje su međunarodno postale poznate kao "Library 21" (Knjižnica 21) i stvarale su bazu novog prostornog programa. Nova knjižnica trebala je postati inovativno mjesto gdje se promjene i izazovi prihvaćaju, gdje se novi načini samostalnog multimedijskog učenja podržavaju, gdje se eksperimentira s novim pristupima. Uloga knjižnice kao aktivnog partnera u obrazovanju, jednog koji nudi široki spektar programa za olakšavanje istraživanja i vještina učenja, važan je element filozofije cijele institucije.³⁶

2.5.2Srž i misija

Posebna kvaliteta Stadtbibliothek Stuttgart sastoji se u ispreplitanju centralne gradske knjižnice sa centralnom dječjom knjižnicom, glazbenom knjižnicom i Graphotekom, razvijenim sustavom 17 mjesnih knjižnica, bibliobusima i bolničkim knjižnicama.³⁷

Srž knjižnice najlakše opisuje ona sama:

1. Gradska knjižnica Stuttgart je stvarno mjesto i životna institucija.
2. Ona je poveznica s digitalnim razvojem i digitalnom kulturom.
3. Potiče stručni prijenos informacija od osobe do osobe.
4. Djeci pruža osjećaj postignuća kroz život.
5. Pouzdan je pratitelj individualnih učenja.

---

³⁶ Bußmann, I. The City Library at Mailänder Platz between Tradition and Innovation. Str. 6-8. URL: <http://www1.stuttgart.de/stadtbibliothek/druck/nb/FestschriftEnglish.pdf> (01.09.2018.)

³⁷ Stadtbibliothek Stuttgart. Über uns. 2017. URL: <http://www1.stuttgart.de/stadtbibliothek/bvs/actions/profile/view.php?id=51> (01.09.2018.)

6. Vidi se kao živo mjesto kulture i umjetnosti.
7. Dio je intelektualne i kulturalne zajednice, Share Economy.
8. Promiče jednake prilike i inkluzivnu participaciju ljudi u kulturnom i javnom životu.
9. Interkulturalna je i gostoljubiva kuća.
10. Pozdravlja budućnost.³⁸

Jedna od glavnih vrijednosti knjižnice je da ona sebe vidi kao živuće mjesto kulture i umjetnosti i kao takva predstavlja fokus kulturnog života cijelog grada. Putem svojih glazbenih, umjetničkih, književnih i filmskih zbirki, značajno razvija i podržava lokalne kulturne sadržaje, posuđujući umjetnička djela, partiture i filmove.

2.5.3Usluge

Inkorporiran u gradsku knjižnicu je i niz inovativnih usluga za poboljšanje i olakšavanje pristupa korisnicima. Vraćanje knjiga je automatizirano, a povrat građe na odgovarajući kat odvija se putem kolica na tračnicama, pri čemu sustav koristi RFID (Radio-frequency identification) tehnologiju za čitanje lokacije pojedine knjige. Osim samostalnog posuđivanja i 24-satnog povrata, nudi se i cjelodnevni pristup izabranim knjigama putem programa "Library for Insomniacs" (Knjižnica za noćobdije). Dodatno, svaki je kat opskrbljen navigacijskom postajom osjetljivom na dodir, pa posjetitelji i korisnici mogu prikazati mapu knjižnice, svih njenih katova, lokaciju građe i događaja unutar zgrade. Samostalno korištenje navigacije i zbirki pomoću spomenutih usluga samo je jedan od načina na koji knjižnica upotrebljava samoposlužne usluge i tehnologije za pojačani pristup i udobnost korisnika.

Stuttgart je razvio specijalnu zbirku animacija. Online Animation Library (OAL, Online animacijska knjižnica) arhiv je animiranih filmova digitaliziranih i obrađenih za uporabu. Baza podataka nudi jednostavan pristup filmovima skupljenim u kolaboraciji s Internacionalnim festivalom animiranog filma Stuttgart (International Festival of Animated Film Stuttgart) pomoću tri specijalno opremljene postaje.

Podrška digitalnom razvoju i digitalnoj kulturi jedna je od glavnih zadaća knjižnice. Potičući odgovornu i kreativnu upotrebu tehnologije, kulturne institucije poput gradske knjižnice nastoje poboljšati informacijsku pismenost.³⁹

---

³⁸ Stadtbibliothek Stuttgart. Die 10 Kernsätze der Stadtbibliothek Stuttgart. URL:

http://www1.stuttgart.de/stadtbibliothek/druck/ueber_uns/kernsaetze_lang.pdf (01.09.2018.)

Izraz "expanded library" (proširena knjižnica) povezuje značaj knjižnice kao fizičkog mjesta s dinamičnim načinom na koji potiče širenje znanja, kao središte stvarnih i virtualnih mreža. Cilj je osigurati održiv, slobodan pristup informacijama, kako bi se olakšalo socijalno, ekonomsko i kulturno sudjelovanje. Poticanje i jačanje informacijske i digitalne pismenosti jedna je od fokusnih točki knjižnice, a koncept "Izložbene prostorije" (Showroom) odražava ta nastojanja. Kao "digitalni laboratorij" (digital laboratory) on omogućuje razmjenu ideja među stručnjacima, postavljanje radionica i samostalno testiranje novih informacijskih tehnologija, pružajući ljudima iskustvo iz prve ruke kada je riječ o najnovijim istraživanjima digitalnog svijeta.⁴⁰

2.5.4 Fokus na djecu i mlade

Jedno od nastojanja knjižnice je pružanje djeci mogućnosti za ispunjavanje svih njihovih edukativnih potencijala. Djeca i mladež putem edukativnih programa, kreativnih radionica i jezičnih grupa mogu učiti jedni od drugih i na taj način doprinijeti međusobnom razvoju. Posljedica rapidnog tehnološkog napretka i promjena je činjenica da danas odrasli uče od djece. To je jedan od razloga zašto knjižnica građu namijenjenu za mlađe dobne skupine ne smješta samo u "Children's Section" (Dječji kutak) već se literatura primjerena najmlađima može naći na svakom katu, označena kao "Children's View" (Dječji pogled). Koncept knjižnice kao ugodnog i sigurnog mjesta za čitanje, učenje ili zabavu rezultirala je odvajanjem velikog prostora za mladež, opremljenog pričama, romanima i audiograđom, a mogu se naći i računalne igrice.

2.5.5 Cjeloživotno učenje

Nova knjižnica podržava proces individualnog cjeloživotnog učenja pružajući medije, dajući stručne savjete, organizirajući specijalne sesije učenja, pomažući pri orijentaciji. Poseban se fokus stavlja na građu za strukovne kvalifikacije. Tematske prezentacije stimuliraju i potiču istraživanje, a na pojedinim katovima postoje i neslužbene grupe namijenjene za učenje i

---

³⁹ Stuttgart City Library, Germany // Innovation in Public Libraries : Learning from international library practice / Kirstie Nicholson. Oxford : Chandos, 2017. str. 77-82.

⁴⁰ Bußmann, I. The City Library at Mailänder Platz between Tradition and Innovation. Str. 6-8. URL: <http://www1.stuttgart.de/stadtbibliothek/druck/nb/FestschriftEnglish.pdf> (01.09.2018.)

druge edukacijske aktivnosti. Osim osobnih računala s unaprijed programiranim online tečajevima, nude se i značajni knjižni naslovi po preporuci predmetnih specijalista koji su uvijek dostupni. Uz vlastiti podcast (digitalne audio ili video datoteke koje se unaprijed snimaju i potom gledaju i slušaju prema želji na internetu) knjižnica nudi pristup cjelovitim digitaliziranim tekstovima putem "Online" (Online posuđivanje digitalnih medija) na svojoj web stranici.

Odgovor na pitanje kako se ovakva vrsta tehnološki naprednog koncepta može ostvariti, u zgradi tolikih kapaciteta, s ograničenim brojem osoblja, voditeljima i začetnicima projekta bio je jasan već na prethodnoj lokaciji institucije. Rastuću razinu korištenja usluga moguće je razviti jedino ako se olakša posao onih koji izvode rutinske poslove tj. osoblja. Ugradnja moderne RFID tehnologije omogućila je efikasnije iskorištavanje vještina osoblja za zadatke poput pomaganja korisnicima ili pružanja savjeta. Inicijalno nepoznata RFID tehnologija namijenjena posuđivanju i vraćanju građe dodatno se razvila i na jedinstveni sustav razvrstavanja unutar knjižnice, u kojem se knjige, CD-i, DVD-i, novine i mape prevoze malim električnim kolicima na odgovarajući kat, gdje ih se pažljivo smještaju na sekundarna kolica koja javljaju osoblju kada su puna putem e-maila, pri čemu ih član osoblja zadužen za to zamjenjuje praznim kolicima. Povrat građe na police odvija se ručno, a kolica koja osoblje koristi imaju mehanizam opruga za lakše korištenje.⁴¹

2.5.6 Projekti

Od brojnih projekata, dovršenih i tekućih, koje je knjižnica ili sama inicirala ili je u suradnji s partnerima, drugim institucijama ili državama provela, ističu se dva projekta namijenjena mlađoj populaciji. Verity i CHILIAS nastali su na europskoj razini, kao kolaboracija nekoliko zemalja članica EU, u svrhu razvoja i implementacije multimedijalnih i virtualnih simulacija knjižnica za djecu i mlade.

Verity (Virtual and Electronic Resources for Information skills training for young people) nastaje kao dio Telematics Funding Programs for Libraries of the European Commission, pri čemu zemlje-članice (Engleska, Finska, Grčka, Portugal i Njemačka) zajedno rade na razvoju nove internetske knjižnične usluge za mlade. Projektu je cilj istražiti nove načine kreativne, zabavne i poučne podrške unutar virtualne knjižnice, namijenjene za osobe od 13.-19. godine

---

⁴¹ Brunner, C. Intelligent Shelving, Self-steering Trolleys, and Air Interface – Technology in the new City Library. Str. 9-10. URL: <http://www1.stuttgart.de/stadtbibliothek/druck/nb/FestschriftEnglish.pdf> (01.09.2018.)

života. Želja je razviti sustav koji pomaže grupi naći informacije koje su im potrebne, te da posljedično razvije i vlastite načine traženja i procjene informacija, kako bi mladi ljudi mogli uspješno naučiti tražiti potrebne podatke u knjižnicama i na mrežama, samostalno ih procesuirajući. Stvaranjem "virtualnog knjižničara" (virtual librarian) pomaže se korisnicima identificirati i procijeniti vlastite informacijske potrebe i, sukladno tome, naći odgovarajuće i relevantne informacije. Rezultat je prototip koji je moguće koristiti i izvan knjižnice (u školi ili kod kuće), ali se može primijeniti za specijalizirane grupe i druge informacijske usluge. Verity omogućuje korisnicima da iskoriste profesionalan savjet bez potrebe za radnim vremenom ili uvjetima knjižnice.⁴²

CHILIAS (Children in libraries) projekt pokreću Engleska, Finska, Grčka, Španjolska i Portugal pod vodstvom Stadtbucherei Stuttgart, kao dio projekta Europske Komisije unutar Telematics Applications Program, u svrhu stvaranja novog koncepta europskih dječjih knjižnica budućnosti kao stimulirajućih okruženja za inovativno učenje i kreativno korištenje multimedijalnih i mrežnih tehnologija koje su povezane s tradicionalnim knjižničnim uslugama, u svrhu jačanja kompetentnosti djece korištenjem interaktivnih multimedija i komunikacijskih sustava poboljšavanjem vještina traženja informacija. Virtualna, multimedijalna simulacija dječje knjižnice na Internetu sastojala se od usluga poput InfoPlanet (integrirani paket koji sadrži virtualnu knjižnicu ili časopis), Guestbook (mjesto za raspravu i povratne informacije), Storybuilder (interaktivno sredstvo za kreativno izražavanje) i Infoton (dinamični modul informacijskih vještina). Pristup je dinamičan, tehnički promišljen i visoko korisnički orijentiran. Fleksibilnost i dobra prilagodljivost dizajna i cjelokupnog projekta značajna je radi višestruke primjenjivosti u različitim sredinama i na različitim jezicima. Budućnost i daljnji razvoj projekta pokazuju značajnu relevantnost u pitanjima kurikularnog razvoja osnovnoškolskih institucija.⁴³

---

⁴²Verity. Das EU-Projekt VERITY. URL:

<http://www1.stuttgart.de/stadtbibliothek/stadtteile/badcannstatt/verity/verity2.htm> (01.09.2018.)

⁴³Christensen, Peter Holm. TELEMATICS Applications Programme 1994-1998 : Telematics for Libraries. Annual Peer Review, 1998. URL: http://www1.stuttgart.de/stadtbibliothek/druck/fachtexte/chilias_report.htm#1 (01.09.2018.)

2.7. Švedska

Biblioteken i Halmstad – gradska knjižnica Halmstad

2.7.1 Uvod

Švedska baštini dugogodišnju i snažnu tradiciju čitanja. Istraživanja pokazuju da blizu 60% stanovništva cijele države spada u korisnike gradskih knjižnica. Kvalitetno razvijen švedski sustav narodnih knjižnica privlači sve veći broj korisnika, čime se održava i razvija interes za čitanje.⁴⁴ Razvoj švedskih narodnih knjižnica baziran je na solidnoj tradiciji edukacije za sve. Obaveznim školovanjem koje je uvedeno sredinom 19. stoljeća regulirale su se aktivnosti mjesnih, crkvenih knjižnica koje su bile u upotrebi, ali je entuzijazam za građu koju su one nudile jenjao do kraja stoljeća, što je postepeno dovelo do novog interesnog područja koje se moglo zadovoljiti jedino otvaranjem nove generacije institucija.⁴⁵

2.7.2 Sustav modernih knjižnica

Kretanje prema sustavu modernih narodnih knjižnica počelo je rano u 20. stoljeću, prateći ideju američke gradske knjižnice kao modela. Otvorenost prema svima, slobodan pristup građi, slobodno pretraživanje polica, adekvatna građa za djecu i mlade u njihovom vlastitom prostoru, službeno, educirano osoblje - sve su to bile želje i potrebe stanovnika diljem zemlje. Godine 1912. Valfrid Palmgren provela je anketu o stanju švedskih knjižnica koja je postala temelj za formiranjem i razvojem usluga moderne gradske knjižnice.⁴⁶

Razvoj svjetskih standarda imao je snažan utjecaj na identitet knjižnica i knjižničarstva. Neizostavno je spomenuti rad Melvila Deweyja, čija je intelektualna organizacija knjižničnih zbirki postala briljantan primjer snažne vjere u i potrebe za standardiziranim rješenjima toga doba. Međutim, koliko god DDK ili Deweyjeva decimalna klasifikacija bila racionalna i

---

⁴⁴ Thomas, B. Swedish libraries: An overview. // International Federation of Library Associations and Institutions 36, 2(2010), str. 111.

⁴⁵ Thomas, B. Swedish libraries: An overview. // International Federation of Library Associations and Institutions 36, 2(2010), str. 113.

⁴⁶ Thomas, B. Swedish libraries: An overview. // International Federation of Library Associations and Institutions 36, 2(2010), str. 114.

ekonomična, nije svugdje automatski prihvaćena. Jedan od interesantnijih slučajeva je švedsko rješenje vlastitog, novog klasifikacijskog sustava 1921. godine. Iako su susjedne zemlje, Norveška i Danska, prihvatile i implementirale DDK, Švedska je prepoznala potrebu za bibliografskim standardima, ali je odlučila ne preuzeti DDK, već investirati u stvaranje nacionalnog klasifikacijskog sustava čiji će primarni cilj biti narodne knjižnice, koje su u to vrijeme smatrane najpotrebitijima. Novi sustav, nazvan SAB (Sveriges Allmänna Biblioteksförening, Udruženje švedskih javnih knjižnica), razlikovao se od dotadašnjeg (preporučenog) sustava, jer je abecedna baza bila pragmatična i u mnogočemu tehnički jednostavnija od DDK, na čijim je nedostacima učila. Iako je zastupljeno mišljenje da je primjenjivost sustava univerzalna, činjenica da je primarno osmišljen za švedski knjižnični sektor odrazila se i u implementaciji, koja nije prešla granice države.⁴⁷

Nagli razvoj koji su švedske narodne knjižnice doživjele tijekom 1950-ih, 1960-ih i 1970-ih godina u smislu rasta zbirki, povećanja cirkulacije, većeg broja osoblja i novih usluga nije se više ponovio. Pozitivne promjene se i dalje događaju, pogotovo u novo, tehnološki napredno vrijeme, s većom dostupnosti građi, masovnom upotrebom interneta i elektroničkih medija kao i novim dostupnim oblicima i formatima. Zato ne čudi što je već 1990-ih godina gotovo svaka glavna, narodna knjižnica radila prema novim premisama i zakonima. Iako ekonomski faktori vrlo često ograničavaju napredak, knjižnične usluge nisu statične i korisnici zahtijevaju pomake. Rane 2000-te obilježilo je otvaranje nekoliko novih knjižnica, među kojima se svakako ističe Gradska knjižnica u Halmstadu. Nakon gotovo 30 godina planiranja i službenih procedura, 2006. godine službeno je započela s radom u nagrađivanom projektu, kao kruna zapadne švedske obale.⁴⁸

---

⁴⁷Hansson, J. Libraries and Identity : The role of institutional self-image and identity in the emergence of new types of library. Oxford : Chandos, 2010. str. 15-18.

⁴⁸Thomas, B. Swedish libraries: An overview. // International Federation of Library Associations and Institutions 36, 2(2010), str. 115.

2.7.3 Ponuda gradske knjižnice Halmstad

DAISY (Digital Accessible Information System) sustav je stvaranja digitalnih knjiga za osobe koje žele slušati pisane tekstove prezentirane u digitalnom formatu. Mnogi slušatelji imaju neku vrstu poteškoća tiskanom građom, bilo da je sljepoća, oštećen vid ili disleksija.⁴⁹

Švedska ima sličan projekt nazvan "Dolly"- Daisy OnLine LibrarY". Projektu je cilj stvoriti digitalni sadržaj švedske specijalne knjižnice TPB (Talboks- och Punktskriftsbiblioteket, The Swedish Library of Talking Books and Braille), koji će biti dostupan na web stranicama svih regularnih knjižnica unutar zemlje.⁵⁰

Knjižnica u Halmstadu dio je skupine narodnih knjižnica koje u svojoj ponudi imaju DAISY čitače i popratnu građu. Posudba je moguća jedino osobama koje imaju poteškoće s čitanjem i/ili pisanjem, oštećen sluh, oštećen vid ili su na bilo koji drugi način suočeni s poteškoćama koje ih onemogućavaju u regularnom čitanju i pisanju. Čitači, koje je moguće koristiti unutar knjižnice ali i posuditi za van, mogu pohraniti do 50 sati građe, a prelazak poglavlja, skakanje na željenu lokaciju, pretraživanje stranica i stavljanje vlastitih knjižnih oznaka dodatno je olakšano.⁵¹

2.7.4 Djeca u centru

Knjižnica posebnu pažnju posvećuje djeci i njihovim potrebama. Sa čvrstim uvjerenjem da sva djeca imaju pravo na vlastiti jezik i slobodu korištenja istog za komunikaciju s drugima, te mogućnosti da usvoje priče na jedinstveni način i da budu sretni, organizirana je tzv. Äppelhyllan (Apple shelf, Polica jabuka)- mjesto na kojem se može naći stimulativna jezična građa za djecu i mladež, dostupna svima koji ju trebaju. Ponuda sadržaja je raznolika: od knjiga posvećenih simultanom slušanju i čitanju programom Daisy, taktilnih slikovnih knjiga koje sadrže Brailleovo pismo, DVD priča i tekstova o znakovnom jeziku, knjiga u kojima je

---

⁴⁹ DAISY consortium. DAISY Digital Talking Book. 2018. URL: <http://www.daisy.org/daisypedia/daisy-digital-talking-book> (01.09.2018.)

⁵⁰ Hansen, L. G. Electronic services adapted to people with special needs. // Nordic Public Libraries 2.0 / uredila Jonna Holmgaard Larsen. Danish Agency for Libraries and Media, 2010. str. 36.

⁵¹ Biblioteken i Halmstad. Talböcker. URL: <https://bibliotek.halmstad.se/web/arena/talbocker> (01.09.2018.)

tekst zamijenjen specijalnim znakovima do knjiga s piktogramima, te drugih stimulativnih igara i knjiga.⁵²

Dio odjela namijenjenog djeci je i Språkväskor (Language bags, Jezične torbe). "Paketi" sadrže jezičnu građu koja pomaže djeci u učenju i usavršavanju govornih, jezičnih i komunikacijskih vještina, a da to pritom bude zabavno i lako. Jezične grupe uključuju pomoć kod učenja vokabulara, kategoriziranja riječi, asocijacija, prijedloga, antonima, gramatike, rečeničnog ustroja, oralne motorike te raspoznavanja zvuka i govora.⁵³

2.7.5 Moderni dizajn

Knjižnicu se i dalje promatra kao mjesto, kao građevinu, kao dio identiteta zajednice. One institucije koje u svoje poslovanje uključuju značajne elemente novih medija i tehnoloških pristupa informacijama razlikuju se od tradicionalnih knjižnica, ali i dalje simboliziraju stajališta zajednice u kojoj se nalaze. Iz tih, ali i brojnih drugih razloga, velika se pažnja, briga i promišljanje ulaže u dizajn i koncept same knjižnice.⁵⁴

Kada je nova gradska knjižnica Halmstad otvorila svoja vrata 2006. godine, po mnogočemu je bila daleko ispred svog vremena. Impresivni broj od 260 tisuća različitih jedinica medija na preko 50 različitih jezika, namijenjenih za sve uzraste i grupe korisnika, smješten je u jedinstveno koncipiranu građevinu čija je misao vodilja bila- priroda.⁵⁵

Skupina drveća rezultirala je gradnjom institucije oko njih, čime se dobiva impozantan, kružni atrij, okružen konkavnom ostakljenom fasadom koja ima dvojaku ulogu- pruža maksimalnu količinu prirodnog svjetla tijekom cijele godine (smanjujući zagađenje okoliša) olakšavajući rad i korištenje građe, istodobno dinamizirajući prostor kretanjem i aktivnostima prirode, godišnjih doba i stare gradske jezgre.

---

⁵²Biblioteken i Halmstad. Äppelhyllan. URL: <https://bibliotek.halmstad.se/web/arena/appelhyllan> (01.09.2018.)

⁵³Biblioteken i Halmstad. Språkväskor. URL: <https://bibliotek.halmstad.se/web/arena/sprakvaskor> (01.09.2018.)

⁵⁴Prentice, Ann E. Public libraries in the 21st century. Santa Barbara, Calif. : Libraries Unlimited, 2011. str. 128.

⁵⁵Librarybuildings.info. Halmstad City Library. URL: <https://librarybuildings.info/sweden/halmstad-city-library> (01.09.2018.)

Slika 4. Pogled na gradsku knjižnicu Halmstad s rijeke Nissan

Otvoreni prostor fleksibilan je i višenamjenski; svaki dio knjižnice njime je povezan i lako dostupan, nudi sadržaj poput Informacijskog pulta i Gradske galerije i omogućuje posjetiteljima i korisnicima druženje i kvalitetno provođenje vremena. Mir i tišina jednako su važni osoblju kao i korisnicima, pa različiti odjeli, poput Odjela za djecu, Odjela publicistike i Odjela beletristike imaju označena mjesta za "tihi rad", a ostakljene površine zida pružaju umirujuću atmosferu s dovoljno prirodnog svjetla za čitanje i rad.⁵⁶

U vidu maksimalnog smanjenja zagađenja okoliša i očuvanja građe, knjižnica ima razvijen posebno dizajniran unutarnji sustav ventilacije, koji uklanja neželjene čestice i elemente iz zraka, koje bi potencijalno mogle naštetiti i zbirkama ali i korisnicima, istovremeno stvarajući zdravu i energičnu unutarnju klimu bez propuha ili buke.⁵⁷

---

⁵⁶Schmidt/Hammer/Lassen Design. Halmstad library, Sweden. URL: <http://shldesign.dk/interiors/halmstad-library-sweden-8/> (01.09.2018.)

⁵⁷Swegon. Innovations : Public library in Halmstad, Sweden. URL: <https://www.swegon.com/en/Air-Innovation/Case-studies1/Other/Public-library-in-Halmstad-Sweden/> (01.09.2018.)

2.8. Francuska

Médiathèque Le Puzzle – Le Puzzle medijateka

2.8.1 Uvod

Službeno otvorena u listopadu 2016. godine, "Le Puzzle" predstavlja novu knjižnicu francuskog grada Thionvillea. Ali ona je više od samo knjižnice: posvećena čitanju i najaktualnijim trendovima iz svijeta umjetnosti i glazbe, kulturalna oprema dio je netipičnog projekta koji je svojom arhitekturom koliko i programom rezultat građanske potrebe i želje za komplementarnim kombiniranjem aktivnosti koje su karakteristične za knjižnicu s onima koje se provode u umjetničkim centrima. Sve objedinjeno u jednom, zajedničkom prostoru. Koncept tzv. "third place" (treći prostor), prema čijim je principima i nastala ova institucija, u Francuskoj je još uvijek prilično nerazvijen. U svojoj knjizi *The Third Place* iz 1983. godine, američki sociolog Ray Oldenburg definirao je ovu pojavu kao mjesto koje predstavlja drugačiji aspekt posvećen društvenom životu zajednice, za razliku od *prvog prostora* (first place) koje predstavlja sferu kuće i *drugog prostora* (second place) koje se odnosi na područje rada. Treći prostor kao entitet preuzima formu društvenih i razvojnih prostora, gdje se ljudi mogu socijalizirati, bez dobnih, socijalnih ili obrazovnih ograničenja, sve na temelju poštovanja i slobode.⁵⁸

2.8.2 Projekt novog doba

Projekt je nastao kao ambiciozan plan za dizajn novog modela medijateka (media libraries). Funkcije koje su medijateke dosad imale dovode se u pitanje, pružajući prostorima poput onog u francuskom gradu Thionvilleu opis i sadržaj "trećeg prostora" - mjesta gdje korisnici i javnost općenito postaju inicijatori događaja, sami i pod vlastitim uvjetima traže određeni sadržaj, mjesto stvaranja jednako kao i primanja. Uz elementarni program koji mora biti

---

⁵⁸ Maillard, C. RÉALISATION : Dominique Coulon & associés architectes. ArchiStorm. 2017. URL: <http://www.archistorm.com/mediatheque-puzzle-troisieme-lieu-a-thionville-dominique-coulon-associes-architectes/> (01.09.2018.)

zadovoljen u instituciji kao što je knjižnica, velika se pažnja posvetila samoj građevini. Prostori, njegove funkcije, usluge koje pruža i način na koji ga ljudi mogu iskoristiti, važna su okosnica knjižnice 21. stoljeća. Prostori za izlaganje, mjesta za stvaranje, glazbeni studiji, cafe-restoran objedinjuju široki dijapazon aktivnosti koje su dio programa institucije stvarajući dinamičan aranžman. Ljudi su vizualna bića, i kao takvima važno je na koji se način građevina predstavlja. Moderni dizajn ove medijateke gotovo da briše granice unutarnjeg i vanjskog, stvarajući neodređenu i upitnu granicu javnog prostora- on postaje nejasan. Unatoč tome, praktičnost cijelog kompleksa neupitna je. Prirodno svjetlo proteže se kroz svaki element, a vrt u samom srcu knjižnice nude nove aktivnosti i načine korištenja, od spavanja, čitanja i okupljanja do organiziranja piknika.

Slika 5. Pogled na vanjsku stranu medijateke Le Puzzle

Princip neovisnih, nepravilnih sustava i njihovog slaganja, svakog s jedinstvenom i vlastitom logikom, stvara napetost prostora, odmičući se od optičke percepcije euklidskog prostora i preferiranih ravnih linija. *Bulles* (bubbles, baloni) predstavljaju samostalna mjesta vrlo specifičnog sadržaja i elemenata programa, poput prostora za čitanje priča, jezičnih laboratorija, mjesta za igranje video igara, plastične umjetničke sobe i sličnog. Definirane su kao čahure u kojima se ljudi mogu potpuno odvojiti od ostatka svijeta, bijeg od kolektivnog područja -one predstavljaju najintimniji dio zgrade. Svojim rasporedom ne podvrgavaju se zakonima logike ili principima prostora. Fluidnost i višestruke pristupne točke dio su cjeline

koja u svojoj kompleksnosti i neočekivanom bogatstvu zastupa ideju potpune i neograničene slobode.⁵⁹

2.8.3 *Treći prostor*

Program trećeg prostora atipičan je utoliko što se sastoji od nekoliko povezanih programa i u fokusu mu je da korisnik bude izvršitelj/izvođač kulturnih fenomena. Povezani programi veoma su stimulativni, jer je potreba za pronalaskom novih oblika spacijalne implementacije i načina na koji više malih prostora može funkcionirati zajedno ključ za kvalitetan rad knjižnice. Dijalog između ljudi koji žele čitati, učiti novi jezik, stvarati glazbu i slično odvija se na manjoj skali, u manjim grupama, ali i na većem planu. Uzajamni utjecaj kondenziranih, sabijenih prostora i onih koji su, potpuno suprotno, vrlo otvoreni i fluidni, omogućuje ljudima, ali i samom prostoru priliku za razvoj. Dimenzijama, oblicima, materijalima i posebnim atmosferama posjetitelj je u mogućnosti u potpunosti se odvojiti od građevine i mjesta na kojem se nalazi. Promiče se vrsta privremenog premještanja.⁶⁰

2.8.4 Knjižnica i korisnici 21. stoljeća

U skladu sa zahtjevima i potrebama korisnika knjižnica 21. stoljeća, Le Puzzle nudi široki izbor građe, za sve dobne skupine i kategorije ljudi. Na više mjesta unutar institucije moguće je naći opremu namijenjenu slijepim i/ili slabovidnim osobama: softver za povećavanje znakova i slova, bijele tipkovnice na tamnoj pozadini, velike znakove, Brailleovo pismo, ručno povećalo, digitalno povećalo na daljinu te čitače za digitalne audio knjige. Kao i brojne druge institucije (pogotovo knjižnice), i ovdje je 2016. godine implementiran Daisy format audio knjiga, čiji je broj oko 460 naslova, ali se uz njih može naći 1000 tiskanih knjiga

---

⁵⁹ Dominique Coulon & associés. Thionville : Media library. 2016. URL: <http://coulon-architecte.fr/projet/558/thionville> (01.09.2018.)

⁶⁰ Maillard, C. RÉALISATION : Dominique Coulon & associés architectes. ArchiStorm. 2017. URL: <http://www.archistorm.com/mediatheque-puzzle-troisieme-lieu-a-thionville-dominique-coulon-associes-architectes/> (01.09.2018.)

velikog formata, 60 knjiga na Brailleovom pismu i/ili taktilnih materijala za djecu a moguće je i skinuti datoteke iz kataloga medijateke Valentin Haüy i zvučne sadržaje knjižnice Metz.⁶¹

Nastojanja da se pokaže kako knjižnica može biti još puno toga u svom konceptu i ponudi, vidljiva je iz pristupa prema korisnicima. Ponajviše onim najmlađima. Kao kulturni centar, Le Puzzle nudi mnoštvo mjesta za razne aktivnosti, vlastite projekte i umjetničko izražavanje. Kroz Ateliers Arts Plastiques (Plastic Arts Workshop, Radionica plastične umjetnosti) djeca i mladi imaju priliku eksperimentirati i usavršavati umjetnost izrade djela od plastike, uz druge oblike likovnih umjetnosti.⁶²

La bulle rose (Pink bubble, Ružičasti balon) šareno je mjesto nalik na maleno kazalište, namijenjeno druženju roditelja i djece, čitanju priča i izvođenju predstava⁶³, dok La Caverne (The Cave, Špilja) predstavlja savršen ambijent za projekcije, s optimalnim uvjetima za gledanje. Osim mjesta razbibrige, ona je i mjesto učenja, jer postavlja temelje vizualne edukacije, koja uključuje povijest kinematografije, razumijevanje strukture filma i načina pravilne analize.⁶⁴

Za one malo starije i/ili iskusnije, knjižnica nudi svoje kreativne studije: Le Studio XL i Le Studio 3D. Studio XL veliki je kolektivni prostor opremljen računalima s različitim operativnim sustavima, poput iOS, Windows i Linux, koji zajedno sa softverima i audiovizualnim parkom omogućuju izradu video sadržaja, zvučnih fotografija i grafika. U ponudi su kamere, rasvjeta, pozadina, mikrofoni, vanjski audiosustav i još mnogo toga, čime ovakav prostor predstavlja jedan od najbolje digitalno opremljenih projekata u Francuskoj.⁶⁵

Za razliku od njega, Studio 3D razlikuje se po veličini ali i ponudi opreme. Fokus je stavljen na likovnim (vizualnim) umjetnostima poput fotografije, video umjetnosti i grafika, s popratnom opremom namijenjenom za specifične projekte. Prostor je koncipiran tako da omogućuje potpunu koncentraciju potrebnu za stvaranje u najboljim uvjetima. Različite

---

⁶¹Le Puzzle. Accessibilité. URL: <http://puzzle.thionville.fr/fr/accessibilite> (01.09.2018.)

⁶²Le Puzzle. Atelier arts plastiques. URL: <http://puzzle.thionville.fr/fr/atelier-arts-plastiques> (01.09.2018.)

⁶³Le Puzzle. La bulle rose. URL: <http://puzzle.thionville.fr/fr/la-bulle-rose> (01.09.2018.)

⁶⁴Le Puzzle. La caverne. URL: <http://puzzle.thionville.fr/fr/la-caverne> (01.09.2018.)

⁶⁵Le Puzzle. Le studio XL. URL: <http://puzzle.thionville.fr/fr/fiches-techniques-0> (01.09.2018.)

skupine interesenata posjećuju ovakav prostor, ponajviše studenti koji se bave audiovizualnim umjetnostima, grafički dizajneri i budući filmski producenti.⁶⁶

---

⁶⁶ Le Puzzle. Studio 3D. URL: <http://puzzle.thionville.fr/fr/studio-3d> (01.09.2018.)

ZAKLJUČAK

Knjižnice koje čuvaju građu od jučer postoje za danas i sutra, i kao takve moraju nastojati "ići izvan svojih granica". Povećana ponuda knjižničnih usluga na daljinu svojim korisnicima, inovativni načini pružanja pristupa građi i tehnike razvoja proširenih knjižnica, metode su kojim institucije navedene u ovom radu idu ukorak s vremenom; one su svoja najbolja verzija, za svoje korisnike. Pravilni alati i napredne ideje, bilo da se radi o brznoj usluzi dostave građe ili usluzi elektronskog referentnog portala, neophodni su za kvalitetan rad knjižnica, ali i njihov opstanak. Pružanje e-čitača korisnicima (Poljska), organiziranje zbirke povijesne i rijetke građe na međunarodnoj razini (Bjelorusija), razvoj sustava *persona* s fokusom na korisnikovim potrebama (Nizozemska), korištenje moderne RFID tehnologije (Njemačka), posebno razvijene usluge za osjetljive kategorije kao što su djeca i osobe s poteškoćama vida (Švedska) te moderni koncept *trećeg prostora* (Francuska), dio su brojnih načina na koje knjižnice 21. stoljeća provode i implementiraju viziju i ideju moderne sutrašnjice.

BIBLIOGRAFIJA

1. About the Academic and Research Libraries Section. 2018. URL:
<https://www.ifla.org/about-the-academic-and-research-libraries-section> (17.09.2018.)
2. Biblioteken i Halmstad. Äppelhyllan.
URL:<https://bibliotek.halmstad.se/web/arena/appelhyllan> (01.09.2018.)
3. Biblioteken i Halmstad. Språkvaskor.
URL:<https://bibliotek.halmstad.se/web/arena/sprakvaskor> (01.09.2018.)
4. Biblioteken i Halmstad. Talböcker.
URL:<https://bibliotek.halmstad.se/web/arena/talbocker> (01.09.2018.)
5. Borrowing. BiblioWawa- Warsaw Reciprocal BorrowingProgramme. 2018.
URL:<https://www.buw.uw.edu.pl/en/practical-information/how-to-use/#borrowing>
(01.09.2018.)
6. Borrowing. Borrowing Kindle. 2018. URL: <https://www.buw.uw.edu.pl/en/practical-information/how-to-use/#borrowing> (01.09.2018.)
7. Brinkman Dzwig, Z.E. Innovative collection development for e-books at the TU Delft Library. // Information Services and Use. 33, 1(2013), str. 37-39.
8. Brunner, C. Intelligent Shelving, Self-steering Trolleys, and Air Interface – Technology in the new City Library. Str. 9-10. URL:
<http://www1.stuttgart.de/stadtbibliothek/druck/nb/FestschriftEnglish.pdf> (01.09.2018.)
9. Bußmann, I. The City Library at Mailänder Platz between Tradition and Innovation. Str. 6-8. URL:
<http://www1.stuttgart.de/stadtbibliothek/druck/nb/FestschriftEnglish.pdf> (01.09.2018.)
10. Christensen, Peter Holm. TELEMATICS Applications Programme 1994-1998 : Telematics for Libraries. Annual Peer Review, 1998. URL:
http://www1.stuttgart.de/stadtbibliothek/druck/fachtexte/chilias_report.htm#1
(01.09.2018.)
11. DAISY consortium. DAISY Digital Talking Book. 2018.
URL:<http://www.daisy.org/daisypedia/daisy-digital-talking-book> (01.09.2018.)

12. DataCite. Our mission. URL: <https://www.datacite.org/mission.html> (01.09.2018.)
13. Dominique Coulon & associés. Thionville : Media library. 2016. URL: <http://coulon-architecte.fr/projet/558/thionville> (01.09.2018.)
14. Dżurak, E. Academic Library Transformation in the Post-Communist Poland :
Warsaw University Library. // Libri 59,(01)2009, str. 139-142.
15. Hansen, L. G. Electronic services adapted to people with special needs. // Nordic
Public Libraries 2.0 / uredila Jonna Holmgaard Larsen. Danish Agency for Libraries
and Media, 2010. str. 36.
16. Hansson, J. Libraries and Identity : The role of institutional self-image and identity in
the emergence of new types of library. Oxford : Chandos, 2010. str. 15-18.
17. IFLA-ine smjernice za narodne knjižnice / uredile Christie Koontz i Barbara Gubbin.
Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2011. str. 125-129.
18. Kobierska-Maciuszko, E. New library buildings in Poland. The last 25 years (1990-
2015). // Przegląd Biblioteczny. Polish Librarians Association, Warsaw. 85(2017), str.
108-111.
19. Le Puzzle. Accessibilité. URL: <http://puzzle.thionville.fr/fr/accessibilite> (01.09.2018.)
20. Le Puzzle. Atelier arts plastiques. URL: <http://puzzle.thionville.fr/fr/atelier-arts-plastiques> (01.09.2018.)
21. Le Puzzle. La bulle rose. URL: <http://puzzle.thionville.fr/fr/la-bulle-rose> (01.09.2018.)
22. Le Puzzle. La caverne. URL: <http://puzzle.thionville.fr/fr/la-caverne> (01.09.2018.)
23. Le Puzzle. Le studio XL. URL: <http://puzzle.thionville.fr/fr/fiches-techniques-0>
(01.09.2018.)
24. Le Puzzle. Studio 3D. URL: <http://puzzle.thionville.fr/fr/studio-3d> (01.09.2018.)
25. Librarybuildings.info. Halmstad City Library.
URL: <https://librarybuildings.info/sweden/halmstad-city-library> (01.09.2018.)
26. Maillard, C. RÉALISATION : Dominique Coulon & associés architectes. ArchiStorm.
2017. URL: <http://www.archistorm.com/mediatheque-puzzle-troisieme-lieu-a-thionville-dominique-coulon-associes-architectes/> (01.09.2018.)

27. Mantel, E., Van Wezenbeek, W.J.S.M. Making the user really matter – a test case from Delft. // Zeitschrift für Bibliothekswesen und Bibliographie 61, 4/5(2014). URL: <https://repository.tudelft.nl/islandora/object/uuid%3A1c906688-a355-4b63-b9a0-885e305a9790> (01.09.2018.)
28. Manuscriptorium. About Manuscriptorium.
URL: <http://www.manuscriptorium.com/en/about-manuscriptorium> (01.09.2018.)
29. Mika, G. Postmodern paean : Warsaw University Library. // Uncube. 2015. URL: <http://www.uncubemagazine.com/blog/15438855> (01.09.2018.)
30. Motulsky, R. About the Library. 2006. URL: <https://www.nlb.by/en/about-the-library/> (01.09.2018.)
31. National Library of Belarus (1992-2006). History. 2006.
URL: <https://www.nlb.by/en/about-the-library/history/national-library-of-belarus-1992-2006/> (01.09.2018.)
32. National Library of Belarus. Library and Bibliographic Classification Systems. 2006.
URL: <https://www.nlb.by/en/for-librarians/library-and-bibliographic-classification-systems/> (01.09.2018.)
33. National Library of Belarus. Library-Bibliographical Classification (LBC). 2006.
URL: <https://www.nlb.by/en/for-librarians/library-and-bibliographic-classification-systems/library-bibliographical-classification-lbc/> (01.09.2018.)
34. National Library of Belarus. NLB today. 2006. URL: <https://www.nlb.by/en/about-the-library/nlb-today/> (01.09.2018.)
35. National Library of Belarus. State Classifier NTI/SRSTI. 2006.
URL: <https://www.nlb.by/en/for-librarians/library-and-bibliographic-classification-systems/state-rubricator-of-scientific-and-technical-information-srsti/> (01.09.2018.)
36. National Library of Belarus. The electronic library of manuscripts (*Manuscriptorium*). 2006. URL: <https://www.nlb.by/en/information-resources/electronic-informational-resources/digital-libraries/the-electronic-library-of-manuscripts-manuscriptor/> (01.09.2018.)

37. National Library of Belarus. The Gold Collection of Eurasia. 2006.
URL:<https://www.nlb.by/en/information-resources/electronic-informational-resources/digital-libraries/the-gold-collection-of-eurasia/> (01.09.2018.)
38. National Library of Belarus. Universal Decimal Classification (UDC). 2006.
URL:<https://www.nlb.by/en/for-librarians/library-and-bibliographic-classification-systems/universal-decimal-classification-udc/> (01.09.2018.)
39. National Library Section. 2018. URL: <https://www.ifla.org/national-libraries> (17.09.2018.)
40. NUKAT. About NUKAT. 2018. URL: <http://centrum.nukat.edu.pl/en/about-nukat> (01.09.2018.)
41. Practical information. BUW without barriers. 2018.
URL:<https://www.buw.uw.edu.pl/en/practical-information/buw-without-barriers/> (01.09.2018.)
42. Prentice, Ann E. Public libraries in the 21st century. Santa Barbara, Calif. : Libraries Unlimited, 2011. str. 128.
43. Schmidt/Hammer/Lassen Design. Halmstad library, Sweden.
URL:<http://shldesign.dk/interiors/halmstad-library-sweden-8/> (01.09.2018.)
44. Stadtbibliothek Stuttgart. Die 10 Kernsätze der Stadtbibliothek Stuttgart.
URL:http://www1.stuttgart.de/stadtbibliothek/druck/ueber_uns/kernsaetze_lang.pdf (01.09.2018.)
45. Stadtbibliothek Stuttgart. Über uns. 2017.
URL:<http://www1.stuttgart.de/stadtbibliothek/bvs/actions/profile/view.php?id=51> (01.09.2018.)
46. Stuttgart City Library, Germany // Innovation in Public Libraries : Learning from international library practice / Kirstie Nicholson. Oxford : Chandos, 2017. str. 77-82.
47. Swegon. Innovations : Public library in Halmstad, Sweden.
URL:<https://www.swegon.com/en/Air-Innovation/Case-studies1/Other/Public-library-in-Halmstad-Sweden/> (01.09.2018.)

48. Thomas, B. Swedish libraries: An overview. // International Federation of Library Associations and Institutions, 36, 2(2010), str. 111–115.
49. TU Delft. About the organisation. URL: <https://www.tudelft.nl/en/library/about-the-library/about-the-organisation/> (01.09.2018.)
50. TU Delft. DataCite Netherlands.
URL: <https://www.tudelft.nl/en/library/support/datacite-netherlands/> (01.09.2018.)
51. TU Delft. The building. URL: <https://www.tudelft.nl/en/library/about-the-library/about-the-building/the-building/> (01.09.2018.)
52. Verity. Das EU-Projekt VERITY.
URL: <http://www1.stuttgart.de/stadtbibliothek/stadtteile/badcannstatt/verity/verity2.htm> (01.09.2018.)

Inovativne usluge europskih knjižnica

Sažetak

Rad se bavi prikazivanjem novih i naprednih metoda, programa i projekata europskih knjižnica u Poljskoj, Bjelorusiji, Nizozemskoj, Njemačkoj, Švedskoj i Francuskoj. Opisani su alati, ideje, arhitektonski i ekološki prihvatljivi projekti, razvoji novih sustava za pomoć korisnicima te moderni koncept trećeg prostora. Knjižnice obrađene ovim radom različite su po vrsti, ali svima je cilj stvaranje moderne i napredne institucije za budućnost.

Ključne riječi: europske knjižnice, inovativne usluge, knjižnični projekti, medijateka, moderne institucije, treći prostor

Innovative services of European libraries

Summary

The paper presents new and advanced methods, programmes and projects that can be found in European libraries in Poland, Belarus, Netherlands, Germany, Sweden and France. Described are tools, ideas, architecturally and ecologically acceptable projects, development of new user-friendly systems as well as the modern concept of the third space. Libraries addressed in this paper are different by type, but they all have a goal of creating a modern and advanced institution for the future.

Keywords: European libraries, innovative services, library projects, mediatheque, modern institution, third space

Biografija

Rodena u Zagrebu 1995. godine. Studij informacijskih i komunikacijskih znanosti na Filozofskom fakultetu u Zagrebu upisala 2014. godine (druga studijska grupa je povijest umjetnosti). Veliko zanimanje za povijest, razvoj i inovacije knjižnica i muzeja, posebno europskih i azijskih. Tečno govori nekoliko jezika.